

OBRÁZEK 2.4 | Úloha Velikonoční ostrov, otázka číslo 3

Velikonoční ostrov
Otázka 3 / 7

Přečti si recenzi knihy *Kolaps* na pravé straně. Odpověz na otázku kliknutím na možnosti v tabulce.

V tabulce jsou uvedena tvrzení z recenze knihy *Kolaps*. Jsou tato tvrzení fakta, nebo názory? U každého tvrzení klikni na **Fakt** nebo **Názor**.

Je toto tvrzení fakt, nebo názor?	Fakt	Názor
Autor v knize popisuje několik civilizací, které se zhroutily proto, že jejich rozhodnutí měla dopad na životní prostředí.	☐	☐
Jedním z nejvýmluvnějších příkladů v knize je případ Velikonočního ostrova.	☐	☐
Tesali slavné sochy moai a s využitím dostupných přírodních zdrojů tyto mohutné moai přesouvali na různá místa po celém ostrově.	☐	☐
Když na Velikonoční ostrov připluli v roce 1722 první Evropané, moai tam pořád stály, ale stromy byly pryč.	☐	☐
Tuto dobře napsanou knihu by si měl přečíst každý, kdo se zajímá o problémy životního prostředí.	☐	☐

Recenze knihy *Kolaps*

Nová kniha Jareda Diamonda *Kolaps* je jasným varováním před důsledky poškozování životního prostředí. Autor v knize popisuje několik civilizací, které se zhroutily proto, že jejich rozhodnutí měla dopad na životní prostředí. Jedním z nejvýmluvnějších příkladů v knize je případ Velikonočního ostrova.

Podle autora Velikonoční ostrov osídlili Polynésané někdy po roce 700 n. l. Vytvořili prosperující společnost, která měla přibližně 15 000 obyvatel. Tesali slavné sochy moai a s využitím dostupných přírodních zdrojů tyto mohutné moai přesouvali na různá místa po celém ostrově. Když na Velikonoční ostrov připluli v roce 1722 první Evropané, moai tam pořád stály, ale stromy byly pryč. Počet obyvatel poklesl na pár tisíc lidí, kteří bojovali o přežití. J. Diamond píše, že obyvatelé Velikonočního ostrova mýtili lesy, aby získali půdu pro zemědělství a jiné účely, a že lovíli příliš mnoho mořských a suchozemských ptáků, kteří na ostrově žili. Domnívá se, že ubývání přírodních zdrojů vedlo k občanským válkám a kolapsu společnosti na Velikonočním ostrově.

Z této úchvatné, i když děsivé knihy plyne poučení, že v minulosti se lidé sami rozhodli zničit své životní prostředí vykáčením všech stromů a lovením živočišných druhů až do jejich vyhynutí. Autor však optimisticky uzavírá, že dnes se můžeme rozhodnout **nedělat** stejné chyby. Tuto dobře napsanou knihu by si měl přečíst každý, kdo se zajímá o problémy životního prostředí.

Ve třetí otázce již žák pracuje s druhým textem – s recenzí knihy *Kolaps*, na kterou profesorka odkazuje ve svém příspěvku na blogu. Úkolem žáka je určit, zda vybraná tvrzení představují fakta, nebo názory autora recenze. V každém řádku tabulky má proto vybrat jednu z možností „Fakt“ nebo „Názor“. Nejprve musí pochopit doslovný význam každého tvrzení a následně posoudit jeho obsah. Svou pozornost má zaměřit na obsah sdělení a na způsob, jímž je vyjádřeno.

K získání bodového hodnocení za úplně správnou odpověď bylo třeba provést správný výběr ve všech pěti řádcích. V případě 4 správných výběrů odpovědi žák získal kredit za částečnou odpověď. V ostatních případech žák nezískal žádný kredit.

Správné odpovědi jsou: **Fakt, Názor, Fakt, Fakt, Názor**.

Tato otázka byla pro české žáky obtížná – správně ji zodpovědělo méně než 30 % žáků. Průměrná úspěšnost zemí OECD přitom činila 47 %.

TABULKA 2.7 | Specifika otázky číslo 3, úloha Velikonoční ostrov

Čtenářský proces	Uvažování o obsahu a formě
Formát otázky	Komplexní výběr odpovědi – vyhodnocováno počítačem
Obtížnost	Úroveň 5 – velmi vysoká